

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXX (24)
No. (štev.) 51

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
23. decebra 1971

Oznanilo miru in ljubezni

Kako hitro smo napredovali v zadnjih desetletjih. Na vseh področjih dela in znanosti hočemo vedno bolj hiteti. Doseči vedno večjo produkcijo pa hitreje in čim večje uspehe.

Istočasno pa nam časniki vsak dan kažejo drugačno sliko sveta. Trmaste vojne, trpljenje nedolžnih žrtev obojenih ali orokavičenih narodovih režiserjev, gospodarska nestalnost, višanje cen, zastarele plače itd.

Radovednost je sila v človeku, ki je v marsičem dvignila kulturo in tehniko. Nasprotno pa smo nazadovali v marsikaterih stvareh, ki so bile v začetku krščanstva bolj močno poudarjene in živete.

V tem pomenu moremo razumeti božič, začetek nove dobe človeške zgodovine. Kristusovo rojstvo je bilo oznanilo miru in ljubezni za ljudi vseh časov, barv in družbenih položajev.

Bog je postal človek zato, da bi človek spet postal bolj božji, pravi sv. Avguštin. Jezus si je privzel človeško naravo, si nadel podobo služabnika in postal v vsem enak razen v grehu (sv. Pavel) zato, da je sklenil premirje med Očetom in izgubljenimi sinovi. Postal je človek, da je na novo zgradil most miru med Stvarnikom in stvarjo, ka'erega je porušil prostovoljni upor človeka, ustvarjenega po božji podobi. Prvi utripi in joki Deteta — Kneza miru so oznanjali mir vsem ljudem na zemlji.

Mesijev prihod je bil oznanilo miru med nami in Bogom, pa tudi oznanilo miru z nami samih s seboj in z brati, ne glede na kakršnekoli razlike ali različice. V tem smo vsi deležni božjega božičnega miru in obenem dolžni, da ta mir, zgrajen na skupni človeški in krščanski podlagi, živimo v sebi in izžarevamo v druge. To je lepa in ena prvih kristjanovih nalog, da prinaša mir, jasnost in varnost kamorkoli pride, kjerkoli živi, deluje, se zabava ali sočrpi. Bodimo tudi v tem Krstusovi, da bomo nadaljevali njegovo oznanilo miru z vsem našim življenjem.

V božičnih bogoslužnih besedilih ponovno srečujemo to misel, da se nam je s Krstusovim rojstvom razodela božja ljubezen in ljudomilost. Kako tesno je povezano oznanilo miru z oznanilom ljubezni!

Mir je posledica ljubezni in obratno. Bodisi v prijateljskem, družinskem ali mednarodnem življenju. Sad ljubezni je mir. In kjer je trden, neskaljivi mir, tam ni prostora za senco sovraštvo. Mir in ljubezen sta srečna podlaga za uspešno delo na vseh področjih življenja. Volja do jasnega, ne naivnega miru pa obenem pametna ljubezen sta človekovemu dostojanstvu v čast, ne pa znamenje omrtvelosti ali popuščajočega umikanja.

Tako kot prvi, bodi letošnji božič za nas in za vse ljudi ponovno oznanilo miru in ljubezni. Naj bo tudi vse naše življenje oznanilo miru s seboj, z Bogom, z ljudmi in oznanilo hvaležne ljubezni do učlovečene Ljubezni ter močno oznanilo široke ljubezni do bratov po krvi, po veri in po človečnosti na sploh.

J. Re.

MARIJA JE BEDELA V HLEVU (Po narodni)

Marija je bedela v hlevu, v svetem mestu Betlehemu. Ko je Jezusa porodila, tako je rekla, govorila: „Nocoj je zunaj mrzla noč. Kdo bo mi, materi, v pomoč, vsaj ta čas, da bo dan pred vrati? O da bi hotel Bog poslati dva angela, golobca dva, da bi prinesla mi pleničice, povoje bele, zlikane, da vanje bi povila Jezusa.“ Še komaj to spregovori, zbor angelov k njej prileti, prinese ji plenice kar dvoje in bele, zlikane povoje; ji dá mehko blazinic, pojoč nebeško Glorijo. Marija je povila Jezusa, preljubega Zveličarja...



lesorez
Ivan Bukovec

VSEM NAROCNIKOM, BRALCEM IN PRIJATELJEM TER VSEM SLOVENCEM DOMA IN PO SVETU, ŽELI BLAGOSLOVLJENE PRAZNIKE KRISTUSOVEGA ROJSTVA

Svobodna Slovenija

„DELAVCEM SMO VELIKO OBLJUBILI, A MALO IZPOLNILI“

„ZVEZA KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE PREŽIVLJA IDEJNO KRIZO“

V četrtek 2. decembra t. l. je bila v Karadjordjevu seja predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije. Na tem sklepnem zasedanju je dosmrtni predsednik Jugoslavije, Josip Broz Tito, imel obširen sklepni govor. V njem je obrazložil svoje stališče do razburkanih dogodkov, ki se dogajajo po vsej Jugoslaviji, zlasti pa še na Hrvaškem. Njegova izvajanja predpostavljajo prisiljeno priznanje dejstva, kam je politika komunističnega režima pripeljala narode Jugoslavije. Gospodarski polom, socialni poraz in popolna politična nestabilnost v lastni režiji, tako da se vlada lahko opre le še na silo političnega aparata, to je današnji položaj Jugoslavije.

Iz Titovega govora ponatiskujemo najbolj karakteristične odstavke, iz katerih si bodo bralci lahko sami ustvarili sliko situacije, v katero je zaneslo Titovo partijo:

Dobro je, da so se tovariši v svoji debati predvsem obrnili proti sebi, kar velja, se razume, tudi v zvezi z dogajanjem v Zagrebu, ki ni osamljen pojav. To ni prva takšna stavka. Tendence te stavke je bila, da bi prerasla v splošno, generalno stavko, ki ne bi zajela samo študentov, temveč tudi delavski razred, ter zakrnila vse življenje v državi. Že sama napoved takšne, to je generalne stavke, je kontra-revolucionaren pojav.

Ko govorimo o tem, kaj se je zgodilo, bi rad povedal, da za to niso odgovorni le člani vodstva ZK Hrvatske. Podobne reči so se dogajale tudi prej, v raznih sredinah, kot ste omenili, tudi v Sloveniji, Srbiji, na Kosovu itd. To, kar se je zgodilo na Hrvatskem, pa je najbolj drastičen primer, ki nas je pošteno lopnil po glavi. Se-

daj moramo zvedeti vse o tem hudem sovražnem dejanju in poiskati odgovor.

Ko že govorimo o teh rečeh, tovariši, menim, da izvirajo iz centralnih komitejev. Seveda ne mislim, da se v njih plete sovražna dejavnost, vendar pa mislim, da Zveza Komunistov Jugoslavije preživlja idejno krizo. Ta kriza se ni začela z našimi pripravami za ustavne spremembe in sprejetje ustavnih dopolnil, ampak že davno prej. Že zdavnaj drsimo v to idejno krizo. Že zdavnaj je začel različen tisk objavljati razne članke z revizionističnimi stališči, zanikavanjem marksizma, Marksovih naukov itd. Mi pa na to nismo odgovarjali. Zakaj? Zato, ker smo bili preveč ležerni. Mislili smo, da to ne more nas, našega samoupravnega sistema nič ovirati. Mislili smo, da se v naši demokraciji lahko tako dela in govori, in nismo nič ukrepali. Jaz pa mislim, da bi morali ukrepati že davno.

Po mojem smo tu dokaj šibki: večkrat se mi zdi, kakor da smo nespособni, kakor da bo storil namesto nas nekdo drug. Pravzaprav se dela mimo nas, a nekaj povsem drugega, protisocialističnega, kar ni v skladu z družbenim razvojem v naši državi. Ta idejnopolitična kriza ima precej izvorov. Poglejte na primer programe marksističnega izobraževanja na naših univerzah, namenjene tistim, ki naj bi jutri prišli na naša mesta. V Beogradu so na primer temu namenili dve uri na teden, v Zagrebu pa ne vem, koliko je tega po srednjih šolah. Nekaj predavajo o našem osvobodilnem boju otrokom v nižjih razredih in potem dijakom v srednjih šolah. Na univerzi to že po malem zamira in tisto malo, kar so se otroci naučili, pozneje po-

La ONU y la libertad de información

Todos conocemos la táctica comunista, de no abandonar jamás las posiciones conquistadas. Más aún. Constantemente tratan de aumentar, paso a paso, su influencia.

Así sucede también en último tiempo con China comunista. La diplomacia americana preparó el camino, para que China comunista entrara en las Naciones Unidas. Pero Pekín consiguió, que primero fuera expulsada del organismo mundial la representación del general Chiang Kai-shek. Paso a paso fueron, desde entonces, expulsando a los delegados de China nacionalista de los distintos organismos de la ONU, como UNESCO, y otros. Y aún no quedaron conformes. Exigieron y lograron que las Naciones Unidas dieran orden de desalojo contra la agencia noticiosa Central de China Nacionalista y dejaron sin efecto las credenciales de sus corresponsales en la sede central.

El secretario general U Thant había emitido la orden sobre la base de que la agencia noticiosa es una dependencia estatal, a sueldo del gobierno de Chiang Kai-shek, y como éste fue expulsado, también sus corresponsales deben abandonar sus puestos, que debían ser ocupados por chinos comunistas.

Así también las Naciones Unidas se inclinaron ante las exigencias comunistas, y avasallaron la libre información, garantizada por la Declaración de los Derechos Humanos, de las cuales tan orgullosas se sienten —al menos exteriormente— las Naciones Unidas.

ZN in svoboda obveščanja

Vsi poznamo komunistično taktiko, da nikoli ne odstopijo od položaja, ki so ga enkrat dobili v roke. Še več, še naprej poskušajo po malem razširiti svoj vpliv.

Tako se je zgodilo v zadnjem času s Kitajsko. Kratkovidni Amerikanci so ji pripravili pot v Združene narode, a rdeči Kitajci so dosegli, da je bila prej od tam pregnana Čangkajškova Kitajska. Korak za korakom so demokratično Kitajsko izrivali iz raznih mednarodnih organizacij, npr. UNESCO in drugih in vstopali sami. Pa še niso bili zadovoljni. Zahtevali so, in tudi dosegli, da so ZN celo izgnali časopisno agencijo Nacionalistične Kitajske in njenim časnikaarjev vzeli izkaznice.

Glavni tajnik ZN U Thant je izdal ta ukaz, češ da je ta časopisna agencija državna ustanova in jo plačuje Čang-kaj-šek, in ker je bil ta izgnan iz ZN, morajo tudi njegovi časnikaarji zapustiti svoja mesta in na njihova pritj rdeči Kitajci.

Tako so tudi ZN klonili pred komunisti in zatrli svobodo obveščanja, ki je zajamčena po človeških pravicah, na katere so ZN — le na zunaj — tako ponosni.

Planinc — mednarodni velemojster

Nova zvezda v slovenskem šahu

Albin Planinc, mladi slovenski šahovski prvak je na turnirju v Skoplju v odločilnih zadnjih dveh kolih premagal sovjetskega velemojstra Gufelda in Velimiroviča ter s tem dobil dovolj točk za naslov mednarodnega velemojstra. S tem se je Planinc uvrstil v vrsto slovenskih šahovskih veličin s tem naslovom. Pred njim so dosegli te naslove le pokojni dr. inž. Milan Vidmar, Vasja Pirc in Bruno Parma.

Planincu so v začetku turnirja v Skoplju napovedovali visoko uvrstitev. Toda tik pred koncem je bila osvojitev naslova na že zelo tenki nitki. Po dveh zaporednih spodrslih tudi največji optimisti, že niso dosti računali z možnostjo. Na turnirju je zmagal Polugaevski (SZ) z 12 točkami, Planinc je zbral 10 točk, prav toliko kot njegov najnevarnejši tekmeec Velimirovič in sovjetski velemojster Gufeld, ki je zasedel četrto mesto z 8,5. Prav ta dva je v zadnjih dveh kolih premagal in s tem presegel zahtevano normo za naslov.

Novi velemojster, kateremu bo Mednarodna šahovska zveza uradno podelila diplomu šele oktobra 1972 na zborovanju FIDE v Skopju, se je rodil 18. 4. 1944. v Brišah. S šahom se je začel ukvarjati z osmimi leti, s teorijo šaha pa se je začel spoznavati šele s 14. leti. Njegova šahovska pot je nato naglo rasla: 1962 je postal mladinski šahovski prvak Slovenije. Na državnih prvenstvih je nato začel nastopati 1965, 'akrat je v Novem Sadu zasedel 7—9 mesto in presegel mojstrsko normo.

zabijo. Na univerzah nalete na vse mogoče idejne nosilce tistega, kar ni v skladu z našim socialističnim razvojem. Taki so torej začetki oblikovanja naše inteligence, izobraževanja bodočih voditeljev. Niso deležni skoraj nikakršne marksistične izobrazbe, ne poznajo niti dialektike niti najbolj osnovnih vprašanj marksizma.

Ne mislim, da bi morali le pridigati marksizem, od „a“ do „ž“, temveč, da bi to prilagodili naši vsakdanji praksi. Za to se moramo odločiti, sicer se bomo nenehno srečevali s hudimi idejnimi slabostmi v zvezi komunistov.

Tako pridemo tudi do vprašanja razmerja med centralnimi komiteji republik in predsedstvom ZKJ. Zelo sem bil v skrbeh, ko sem opazil, in mislim, da se nisem zmotil, da nekateri opozarjajo na federacijo ZK, da tudi tu

Na mednarodnem turnirju za Vidmarjev memorial je 1969 v Ljubljani osvojil prvo mesto kar pred desetimi velemojstri. Presegel je na tem nastopu velemojstrsko normo, naslova pa zaradi pravil FIDE ni mogel dobiti. Postal je takrat le mednarodni mojster. Pozneje je še uspešno igral še na mednarodnih turnirjih v Čačku (1.—2.), v Somboru (5.) in Sarajevu (4.—5.). Nekoliko slabše se je odrezal v Mar del Plati, kjer je bil šele sedmi. V boju za velemojstrski naslov je avgusta 1970 v Varni osvojil prvo mesto pred petimi velemojstri in naredil prvi korak za doseg cilja, naslednji korak pa je bil seveda zadnji turnir v Skopju.

FIDE je začela podeljevati naslove leta 1950, doslej je podelila ta naslov 105 igralcem, med katerim jih je 15 že umrlo. aktivno pa igra še 83 velemojstrov. Največ teh naslovov imajo šahisti SZ — 38 (33 aktivnih), drugo mesto ima Jugoslavija s 14 (med njima sta nekdanja dr. inž. Vidmar in dr. Kostić). ZDA imajo 10 velemojstrov, Madžarska 8, ZRN in Argentina po šest, ČSSR štiri, Romunija in Bolgarija po tri, po dva Belgija, Nizozemska, Avstrija, po enega pa Avstralija, Danska, Kanada, NDR, Islandija, Španija ter Anglija.

S tem četrtem velemojstrskim naslovom, ki ga je dosegel Albin Planinc, moremo z veseljem ugotoviti, da sodi slovenski šah v sam svetovni vrh, če upoštevamo število prebivalcev v primeri z drugimi deželami.

nima pravice vmešavati se. To se je dogajalo in zaradi tega sem v skrbeh.

Zveza komunistov je edini dejavnik, ki ima pravico idejnopolitičnega delovanja v obče jugoslovanskih okvirih. To ne pomeni nikakršnega zmanjševanja suverenosti, niti pravice centralnih komitejev ZK v republikah. Predsedstvo ZKJ je za svoje delo in odločitve odgovorno predvsem delavskemu razredu Jugoslavije.

Delavskega razreda ne moremo ločevati po republikah. Ta razred je jugoslovanski, predvsem pa je odločilni dejavnik v svoji republiki in to bi moral biti še vse bolj; moral bi biti najpomembnejši dejavnik oblasti v republiki, kot je bilo tudi danes tu rečeno. Delavskemu razredu smo veliko obljubljali, a malo od tega izpolnili.

TITO: "DRŽAVLJANSKA VOJNA ČEZ POL LETA..."

KRIVDA: PASIVNOST KP

S policijskimi metodami, ki so tipične za komunistične režime, je Titova ljudska demokracija na zunaj zatrla odpor proti jugoslovanskemu partijskemu, gospodarskemu in družbenemu nasploh centralizmu, ki se ga vodila klika novega razreda okoli maršala in z njim na čelu krčevito oklepa, da se ohranja na oblasti v Jugoslaviji.

Da jugoslovanska partija kot celota in „nacionalne“ partije po posameznih republikah nimajo zagotovljene bodočnosti, so dokazali povsem odkrito nedavni dogodki v Zagrebu in še pred tem po drugih delih države: partija nima mladine za seboj. Večina te mladine sicer nima jasnih pojmov, kakšen družbeni red naj bi uvedli v državi in po posameznih republikah po končnem razkroju sedanega komunističnega reda, toda vé to, da komunističnega noče. Zato je z vso mladeniško navdušenostjo vodja zagrebske univerzitetne organizacije na akademskem shodu, ki se ga je udeležilo nad 3000 univerzitetnih študentov, izjavil, da „vem, da je to morda moj zadnji govor na svobodi, toda ne odnehajte, kajti za menoj pridejo drugi na moje mesto, in za njimi spet drugi in drugi.“

Hrvaška policija, ki je prav tako partijska in servilna Titovemu režimu, kakor kakera koli druga republiška policija, je organizirala in izvedla pogrome proti študentskim izrednikom, zlasti ko je po Titovi obsodbi nekaterih vodilnih hrvatskih partijcev, da so že bili plen „nacionalistov in protirevolucionarjev“, dobila iz vodstva partije ukaz z vso brutalnostjo nastopiti proti izrednikom.

Policijski nastopi se niso omejili samo na Hrvaško, temveč so policijski centri po državi dobili ukaz, da „počistijo državo protirevolucionarnih elementov.“ Najbolj se je Titova partija zagnala proti študentski mladini ter policijske patrulje nasilno preiskujejo predvsem študentske domove po državi. Po teh domovih policija išče tudi „nezaželeno tuje revolucionarne elemente“, ki „neregistrirani uživajo gostoljubnost“ jugoslovanskega socializma, „toda rovarijo proti naši samopravni socialistični skupnosti.“

Poleg več sto študentov je policija zaprla tudi večje število katoliških du-

hovnikov, od znanih protirežimskih laikov pa rektorja zagrebske univerze Ivana Zvonimirja Cihaka.

V Beogradu se je Tito pojavil na kongresu komunističnih sindikatov in je seveda spet govoril o „nacionalističnih in protirevolucionarnih elementih“. Tudi je bilo sedaj prvič, da je povsem jasno povedal jugoslovanski javnosti, da Jugoslaviji kot taki grozi zunanja intervencija, če bo zavila s komunistične usmerjenosti. Dobesedno je izjavil: „Državljanska vojna in zunanja intervencija bi grozili Jugoslaviji čez pol leta, če ne bi zavrla hrvaškega separatizma.“ Tito sicer ni omenil, katera zunanja sila bi intervenirala, ZSSR ali ZDA, prebivalstvo doma pa s strahom pričakuje čas po Titovi smrti in govori o sovjetski intervenciji.

Kakor že skoro na vseh kongresih, ki jih je imela jugoslovanska kom. partija, tako je Tito spet sedaj dejal, da bo „Zveza komunistov Jugoslavije v najkrajšem času reorganizirana.“ Jugoslovanska partija je v neprestanih „reorganizacijah“, toda Tito in Kardelj in njuna klika novega razreda nočejo priznati, da je partija potrebna reorganizacije prav na vrhu, če naj bi se sploh še mogla rešiti. Zato prebivalstvo Jugoslavije s strahom ugotavlja, da je po Titovi smrti sicer pričakovati „reorganizacija“ partije, toda v smislu njenega popolnega razkroja, ki more povzročiti sovjetsko intervencijo, da bi Moskva reši že pridobljen del Balкана na jadranski obali.

Tito je tudi izjavil, da je „partija od šeskega kongresa leta 1952 povsem pasivna“ in da „bi ta pasivnost povzročila dezintegracijo države, če je ne bomo odpravili.“ Ta pasivnost da „je tudi povod za nastanek separatističnih teženj ne samo v Hrvatski, temveč tudi po drugih republikah.“ Tito samemu sebi v olajšo trdi, da je „do te pasivnosti prišlo zato, ker smo opustili metodo prepričevanja in jo zamenjali z metodo direktnega komunističnega vodenja državnih poslov.“

Medtem se po vsej državi nadaljuje čistke po posameznih partijskih odborih, od najnižjih krajevnih do republiških. Čistka trenutno še ni segla v sam vrh partije, če ne štejemo sem „revolucionarno“ odstopivših nekaterih najvišjih hrvaških partijskih veljakov.

INDIJSKA ZMAGA NAD PAKISTANOM

Bhutto novi pakistanski predsednik

Indiji se je posrečilo, kar je bilo pričakovati pod pogojem, če se v konflikt ne bi vmešale zunanje sile — kar se je tudi zgodilo —, da je strla odpor pakistanske vojske v Bengaliji ter je proglasila novo „neodvisno“ državo Bengalijo.

Tik pred koncem sovražnosti je, kakor poročajo Indijci, pakistanska vojska, odn. njeni privrženci, uprizorila hude krvave pogoje proti civilnemu prebivalstvu v Dacci, glavnemu mestu Bengalije in je bilo pomorjenih poleg drugih več sto bengalskih intelektualcev.

Peking in Moskva sta si med indijsko-pakistansko vojno izmenjali nekaj doslej še „neobjavljenih“ obtožb in vzdovkov, nista pa razen besed nudila Pakistanu in Indiji nobene dejanske pomoči.

Dosedanji pakistanski predsednik Yahya Kan je po indijski zmagi, ki je pomenila pakistanski poraz, seveda moral odstopiti in je njegovo mesto zasedel dosedanji pakistanski zunanji minister Ali Bhutto, ki je osebno eden najslavnejših pakistanskih političnih veljakov, ki nastopajo proti neodvisnosti Bengalije.

Kakšno mnenje ima Bhutto o Združenih narodih kot takih in o velesilah, ki to organizacijo dejansko uporabljajo za svoj propagandni forum, je novi pakistanski predsednik Bhutto pokazal s svojim govorom, ki ga je imel še kot pakistanski zunanji minister v Varnostnem svetu ZN prejšnji teden. V govoru, med kateri je raztrgal dokument Varnostnega sveta na kosčke, je Bhutto med drugim dejal:

„Zakaj naj bi se zapravljalo čas tukaj? Vrnili se bom domov in se boril. Velesile, velenume sile, sebične, nasilne sile so trenutno vzpostavile svojo vele-voljo. Tisoče ljudi umira, medtem pa Varnostni svet ugiba, ali naj bi se stanek prelomil za tri ali dve uri“. Nato je hvalil ZDA, da podpirajo Pakistan v Varnostnem svetu in je izrazil celo

občudovanje nad sovjetskimi veti za Indijo. Toda Anglijo in Francijo je silovito napadel, da „sedita na ograji in mirno gledata pokol, medtem ko bi njun glas v Varnostnem svetu morda prav lahko ustavil spopad“. Bhutto je tudi omenil problem iskanja novega glavnega tajnika ZN in je dejal: „Vi tu ne potrebujete tajnika. Vam je potreben človek, ki bo delal, ne govoril.“

Streli v Peking

Maocetung likvidira generale

Ameriška obveščevalne služba ima zbrane dokaze, da je dal Maocetung pred nekaj meseci likvidirati celotno vrhovno vodstvo kitajske vojske in da ga je nadomestilo s sebi zvestimi generali.

Tako poroča ameriška revija Newsweek, ki tudi ugotavlja, da je bil med generali, ki jih je zadela smrtna obsodba, tudi obrambni minister gral. Lin Piao, dasi so o njem nekateri svetovni časopisi poročali, da je baje umrl ob letalski nesreči na meji med Mongolijo in ZSSR, kamor da je nameraval pobegniti pred Maocetungovim maščevanjem.

Vsi obsojenci so namreč pripravljali zaroto, s katero so se nameravali znebiti Maocetunga. Ta je zaroto odkril na enostaven način: morilec, ki je bil določen, da usmrti Maocetunga, tega ni mogel storiti, ko je zagledal starega diktatorja pred seboj. Strt je povedal Maocetungu, da ga je imel nalogo ubiti in je tako razkril zaroto. Takšno zgodbo so iz Maocetungove okolice razširili po Kitajski.

Najbolj zavita v temo je Lin Piaova smrt. Po nekaterih zanesljivih poročilih je Lin Piao težko zbolel in umrl, predno je bil sam zapleten v zaroto proti Maocetungu. Ko so izgubili svojega glavnega vodjo, so zarotniki pohiteli z izpeljavo zarote, ki jim je spodbudila. Maocetung je dal vse poloviti in postreliti.

Mednarodni teden

Sovjetski lovci Mig niso za vsako rabo. To se je izkazalo, ko sovjetski Mig ni mogel ujeti in sestreliti navadnega enomotornega sportnega letala Zlin-526, češkoslovaške enačice Piperja. V Zlinu je za volanom sedel najboljši češki letalski akrobat 37 letni Vladislav Bezak s svojo ženo in štirimi otroci ter je z akrobacijami izigral zasledujočega Miga. Srečno je pristal svoboden na letališču v Nürnbergu.

Britanski predsednik Heath in ameriški predsednik Nixon sta se v ponedeljek sestala na dvodnevne razgovore na Bermudih. Kakor doslej z drugimi predsedniki, tako se je Nixon tudi s Heathom razgovarjal o svojem nameravanem obisku v Pekingu in Moskvi in o odnosih med ZDA in Zahodno Evropo, zlasti kar tiče denarnih vprašanj.

Severnoameriški vesoljski robot Mariner-9 je poslal prvo „od blizu“ fotografijo Marsovega naravnega satelita Phobos (Strah) ter so znanstveniki in človeštvo na sploh z začudenjem ugotovili, da ni okroglo nebesno telo, kakor je doslej prevladovalo mnenje, temveč velika brezoblična skala, posejana z večjimi in manjšimi meteorskimi kraterji.

Sovjetski veleposlanik v Kairu Vinogradov je po ukazu iz Moskve potrdil sovjetsko pomoč Egiptu v njegovem boju proti Izraelu. Vinogradov je dobesedno izjavil: „Stojimo za egipčansko odločitvijo, pa naj bo za mir ali za vojno, kajti v obeh slučajih bo pomenila konec izraelske agresije. Če bo za to potrebna vojna, vas bomo podprli, da se boste vojskovali z najmanjšimi izgubami. Če bo za to potreben mir, vas bomo tudi podprli, ker bo to rešitev brez izgub.“ Toda v Kairu in v Jeruzalemu malokdo pričakuje dejanskega spopada med Egiptom in Izraelom, v tem trenutku.

Kurt Waldheim bo glavni tajnik ZN

Ker je dosedanji glavni tajnik Združenih Narodov Birmanec U Thant jasno izjavil, da ne sprejme več nove izvolitve, so se znašli ZN pred velikim problemom. Novega kandidata mora namreč glavni skupščini priporočiti Varnostni svet, kar pomeni, da mora biti vse velesile zanj soglasne, kar je v teh razmerah težko doseči.

Pri posvetovanjih o možnih kandidatih so bili v glavnem omenjeni trije: argentinski poslanik Ortiz de Rozas, finski poslanik Jacobson in avstrijski poslanik in bivši zunanji minister Kurt Waldheim. Vsak od teh je bil dosedaj vetiran od kake velesile, pri zadnjem glasovanju v Varnostnem svetu pa je dobil Waldheim 11 glasov in mu ni nasprotovala nobena velesila, ni ti rdeča Kitajska, kot so pričakovali. Tako je ta Avstrijec priporočen Glavni skupščini, ki ga bo skoraj gotovo izvolila za naslednika U Thantu.

Kurt Waldheim je bil član avstrijske delegacije v ZN od njenega vstopa, bil tudi predsednik več komisij, dve leti tudi avstrijski zunanji minister, na zadnjih predsedniških volitvah pa mu je manjkalo le malo glasov, da ne bi postal predsednik Avstrije.

Univerzitetni profesor Ernest Pehani umrl

Sredi novembra je nekaj dni po upokojitvi nenadoma umrl v Ljubljani inž. Ernest Pehani, dolgoletni profesor za elektrotehniko na ljubljanski univerzi.

Rojen je bil leta 1900 v Žužemberku, maturiral na klasični gimnaziji v Novem mestu in leta 1928 diplomiral za inženirja elektrotehnike na Tehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Do prihoda na univerzo je delal predvsem v elektrarni V. Majdič v Kranju. Na fakulteto je prišel leta 1946. Veliko let je bil honorarni strokovni inšpektor za tehnične srednje šole in sodeloval pri številnih institucijah in elektrogospodarskih organizacijah.

Pri profesorju Pehaniju je diplomiralo nad 160 inženirjev elektroenergetske smeri.

Za tehnično fakulteto pomeni njegova smrt velik udarec, zlasti če upoštevamo, da so ostali skoraj nenadomestljivi na elektrotehnični fakulteti znani strokovnjaki, ki so pomirli kot prof. Čopič, Osana, Bedjenič, Vidmar, Poniž in Kožel.

Božična fuga na robu Tokija

Vladimir Kos

1.

Tudi pri nas brlijo zvezde, nekaj zvezd, na vosku dima, in dihi astmatične roke ogreva vek otrok

V trudni kapeli senc, kjer veter boči strop, na zvon bom čakal. Kot vsako leto, saj vem. In bo up zdrsel v megló na barki proč.

Strune visečih streh, priprtih vrat, in vej na mrzlih goslih, ne jokajte! Ker se up je odpravil v Betlehem na koncu koč.

2.

Tu, nad srebrno črno reko Súmida, na mrtvem srcu živčih gmot, kot niancu mi kima žični drog na pot v temó.

Čuj me, v sarkastičnem kimóno mólka most na oni breg! Ker še nisem pil, ne pozabe dodal k pepelu let na tehnično!

Jutri — tako sem čul — morda med begom zvezd na dolg način... bo umrla smrt pod božičnim drevescem v snég izgnana. V snég z lučjó.

3.

Sulice noveletnih lilij branijo na toplem oknu dohod.

Iz žleba drsijo pred tempelj kapljice na speči prod.

Lučke, v kanal nebes spočete, rastejo, na srcu mesta v daljavi. Strojev ropot jih pripravlja s sanjami

na trd porod.

Z ustnic, lahnó ukrivljenih za hlad in tih nasmešek voščim ravnini praznike.

V skritem zalivu pluje svit na bližnji vzhod.

(Iz zbirke "Pesmi iz Tokija" iz Zbornika Svob. Slov. 170)

Razvrednotenje dolarja

Po dogovoru med ameriškim predsednikom Nixonom in francoskim predsednikom Pompidoujem na Azorih, da bodo ZDA svoj dolar razvrednotile in znova odpravil deset odstotno carino na svoj uvoz, so imeli finančni strokovnjaki Skupine desetih, ki so se sestali na dvodnevno zasedanje v Washingtonu, da bi rešili krizo finančnega sistema svobodnega sveta, prav za prav lahko delo. Vse je bilo namreč odvisno od severnoameriške pripravljenosti razvrednotiti dolar toliko, kolikor je več ali manj izgubil na svoji dejanski vrednosti, odkar so ga pred desetletji pritrili na razmerje: 35 dolarjev za eno unčo zlata.

Po dveh dneh preračunavanj in debat je bilo v Washingtonu objavljeno, da je severnoameriški dolar odslej namreč vreden 7,89 odstotka manj, kakor je bil doslej, se pravi, da morajo Ame-

rikanci za eno unčo zlata plačati sedaj 38 dolarjev.

Vzporedno s tem razvrednotenjem so poskočile vrednosti nekaterih zdravilnih valut, med njimi zahodnoevropskih. Nemška marka sedaj stane Amerikane 12,6 odstotka več kakor je doslej, francoski frank 8,57 odstotkov, italijanska lira 1 odstotek, nizozemski goldinar in belgijski frank ok. 3 odstotke, japonski jen pa celo 16,88 odstotkov.

Latinskoameriške valute, med njimi tudi argentinski peso, ne bodo „prizadete“ v smislu reevalvacije napram dolarju, ker jim posamezni režimi itak že skoro vsa leta po drugi svetovni vojni umešno vzdržujejo vrednost, ki zdaleč ne odgovarja njihovi resnični vrednosti. Zaradi zavoženih gospodarstev in temu sledeče inflacije se doba postopnega razvrednotenja latinskoameriških valut še ne bo končala.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

TARIFE KVIŠKU

Leto 1972 je bilo v Argentini gotovo v znamenju zvišanja tarif. Saj se je začelo in končalo s tem vladnim ukrepom. Januarja je tedanji minister ekonomije Aldo Ferrer (zadnji svoje vrste, ker potem je bilo ministrstvo ukinjeno) napovedal krepko zvišanje tarif, t. j. električne energije, goriv, telefona in potrošnje vode. Razlika z decembrskim zvišanjem je le ta, da je napoved to pot dal predsednikov namestnik letalski brigadir Rey, in pa, da so decembrske povišice še krepkejšje kot januarske.

Naj omenim le nekatere primere. Električne traife so poskočile za 40% (razem za malo družinsko uporabo, kjer so cene ostale nespremenjene), podobno telefon, vlaki, medtem ko nekatere ostale (goriva) dosežejo 50 in več odstotkov. Splošno povprečje je prav tako v višini 50%.

Da to predstavlja veliko otežkočanje družinskih proračunov, in hud udarec industriji, zlasti mali in srednji, ni treba še posebej poudarjati. Zlasti ker se bo tudi transport s prvim januarjem krepko povišal. Analisti ugotavljajo, da so plače polovico manj vredne, in bi torej vlada morala po dekretu zvišati plače za 50%, če bi hotela, da realna vrednost, katero je obljubljala, ostane vsaj enaka kot doslej. Povišice plač sicer še niso določene, a ugotavljajo, da verjetno ne bodo presegle 15%. Govori se tudi, da prihodnje leto ne bodo sklicali paritetnih komisij in da bo tekom vsega leta kar vlada določevala jakost povišic.

Položaj delavstva je precej obupen. Vedno hitreje padanje realne vrednosti plač prinaša hude posledice. Sociologi

ugotavljajo, da je večji del nižjega srednjega sloja zdrsnil, ali že drsi po socialni lestvici, med nižji sloj, kar povzroča huda socialna trenja. Stavke se množijo in vanje posegajo že razni poljedelski sektorji, zlasti tukumanski sladkorni delavci, pa tudi sadjarji iz Río Negro in Neuquena.

V tak položaj se je 17. decembra vrnil general Lanusse in znova prevzel predsedništvo, potem ko je bil dalj časa na „bolniškem dopustu“ vsled operacije na ledvicah. Govorilo se je, da bo ob njegovem povratku prišlo do preureditve ministrstev. Opazovalci pa so celo vedeli povedati, kateri ministri bodo morali zapustiti svoje položaje in so že iskali njihove naslednike. A vse je ostalo pri ugibanju. Predsednik je vse ministre potrdil vsaj začasno in se pripravljajo, da preide čim bolj uspešno zadnji del revolucionarne etape, ki naj bi v marcu 1973 pripeljala do volitev. Seveda pa se niso polegale govorice o skorajšnji ostavki, ki da jo mora podati predsednik Centralne banke dr. Brignone, kateremu nalagajo grehe zadnje hude inflacije in poskokov dolarja.

V takem ozračju tudi politično polje ni mirno. Sedanja Peronova žena Isabel Martínez pridno veže razbite peronistične sektorje po vsej državi. Čeprav ji žela precej uspehov, je to delo kaj težko. Peronisti so notranje tako razbiti in sprti, da je zelo malo verjetnosti, da bi združeni prišli do volitev. V petnajstih mesecih se lahko zgodi še marsikaj. Lanusse je že izjavil, da verjetno ne misli kandidirati. Isto pričakujejo od Perona. Opazovalci pa so se že izučili, da ne smejo delati računov brez krčmarja.

Ivan Matičič:

BOŽIC NA POGORJU

Pogorje se je pripravljalo k svečnemu božičnemu času. V tropih so gajali ljudje k fari, k svetemu izpraševanju in po pokoro, da se bodo tem spodobneje pripravili na prihod Gospodov. In gospod Matevž je sedel gori v zidani župnijski hiši za široko mizo. Glavo je imel belo, obraz obrat. Hladno, skoro nejevoljno je prikimaval, ko so se mu ljudje globoko priklanjali, mu pobožno poljubljali roko, polagali mu nekako skrivaj darove na klopi, na okna, v zapečje, na tla. Nekateri so prinesli sveže kolone za praznike, drugi culo pšenične moke, pitano kokoš, jajce, medu, prav revni orehovi in krljevi. Gospod Matevž jih je na kratko pretipaval o božjih resnicah pa jim želel blagoslovljen božič. Medtem si je zunaj nova gruča odkrivala z obutve sneg. Tuintam je gospod Matevž iztegnil glavo pa pokukal skozi okence. Daleč tam doli se je videlo življenje. Po sredi doline so se zibali konji z visoko kočijo, na kočiji postiljon. Daleč zadaj so dirjali jezdec. Od pisanih oprem so poliskavali meči in konja, v diru se pozibavale visoke kučme. To je bila brjanska konjenica. Ob cesti so stale hiše, posamič v širokem razmaku. Nekateri so bile majhne, lesene, druge večje, zidane. Pogled se je sprostil po Milavi tja do Zatonja, potem se pomikal ob šumini navzdol. Za prvim ustjem je bil trop hiš v snegu; Svitje. Gospod Matevž ga je dobro poznal. Tostran ustja so bile doljanske žage, potem se prikazal iz snega večji trop hiš: Doljana, glavni trg ob šumini. Tu je bil rodni kraj svetoviškega gospoda. Gospod je bila tam, kjer se spoji žuljeva pot z glavno cesto, skupina hiš: Tržec. Med njim in žuljevo potjo je bila na griču cerkva sv. Duha. Tam je bil pel gospod Matevž svojo prvo mašo. Proti jugu sneg gine — a tam za višinami, proti Svitani, raste kopna zemlja iz sirove megle. Tam v skrajnem kotu se vidi širna plan, v megli: Vidovo polje. Sredi polja strm grič: Vidov grad. Notri zimuje brjanski vojvoda Velij; okrog gradu in griča tabori njegova vojska.

Gospod Matevž prestopi k drugemu okencu, na jutranjo stran. S težavo seže oko prek pogorskega sveta in zasluči na kraju Cvitno nižino in sredi ravnj Nedeljo. Tam, v cerkvi Janeza Evangelista je bil posvečen gospod Matevž v sveti stan. Nedelja, Nedelja, daljna sanja, ne more je videti, daleč je za pogorsko višino.

Iz sanj ga je prebudil kašelj: polna hiša žensk z darovi. Po svetem pomenku jih je gospod Matevž odpravil ven. Budinova snaha se je obnavljala.

„Nu, Maruša?“ jo je gledal gospod.

Ona se je nekajkrat prekrizala ter želela nekaj potožiti gospodu v ime sveč Device. Bila je visoko izpodreca-

na, da so se ji videla gola stegna iznad škornjev.

„Nu?“

Maruša je pristopila in kar v živo zarežala. Budinova vlačuga mora izpod strehe! Marušini otroci se pohujšujejo, hlev bo okužila s svojo nesnago, vso hišo je spravila v sramoto, vsa fara se zgleduje. Gospod Matevž naj spodi jo nečistnico iz fare! Toda gospod Matevž je pomišljal in odkimal. Ne, tega on ne more storiti, ne sme zavoljo previdnosti božje. Kam naj se poda nesrečnica zdaj sredi zime? Naj potrpijo z njo zavoljo Jezusa križanega.

„Ne, gospod Matevž! Nečistnec je Bug zavrgu!“ kriči Maruša. „Ona živi v smerem grejhe, v pohujšanje vsi far!“

„Ne, Bog naj jo sodi, ne ljudje,“ odbije gospod Matevž. „Počemu si peršla, Maruša? Ljudje vejo od takeh reči, katere so se res pergodile v vaši hiši. Zdej se vidi, da ljudje več na lubezen proti vbojim derže koker na tvoj jezik. Tvoj jih čenč sem sit.“

Toda Maruša tišči svojo, se razvema in kriči dokler se gospod Matevž ne razsrdi pa pokaže zdržbarici vrata: „Vun, hudičeva baba, vun!“

Pobita se je vračala Maruša od svetega pomenka. Kar v celo je gazila sneg, ni iskala gazi, prav do pasu se je pogrezala v zamete. Doma v hlevu je pa grebel negodni črvč po materinih grudih, a Klara prisluskovala prežveku govedi pa mislila na sveti božični čas.

Gospodinje so mesile božično pogadčo, sirkovi moki so prisipale pšenično; hčere so snažile po hiši, dedci veselijo svežo svinino v dim nad ognjišča, sinovi čedili hleve in staje, odmetavali gnoj, pospravljali nesnago v kraj. Mladinci so cepili bakle, jih vtikali v peč.

Božič. Pri Svetem Vidu pozvanja, ko ugaša najkrajši dan. Gospodarji devajo na ogenj blagoslovljen les, kade z njim okrog domovanja, po hišah, hlevih, svinjarih in po vseh kotih. Za gospodarji stopajo družine in molijo na glas. Hlevi so nastlani s suho praproto, za srečo živine, in v strehah je zakajnjena praprota proti jezi Peruna, a v podbojih vrat tiči blagoslovljen les.

„Hvaljen Jezus!“ Po hišah se utrjuje očiščene oljenice in osvetljujejo sveti božični mir. Miza je pregrnjena z belim prtom, na sredi je poprtnjak. velik božični kruh, vrhu kruha so urezani sveti trije kralji. Okrog poprtnjaka leže debeli leseni molki, noži, srpi, vevnice, rogovi, kremen in kresilna goba. Na klopi v kotu stoje lonci žita. V kotu pod božjo martro so jaselce: ovčice iz voska se pasejo v mahu. Okrog po steni vise svete podobe iz stekla. In družina je zbrana pri peči in moli veseli del, moli za zdravje blagu, moli za skorajšnji vzrast novega sonca, v

čas rojstvu Zveličarjevemu, v čas svetemu Vidu in svetem božjim.

Pri Budinovih so molili kleče okrog božične mize. S povzdignjenim glasom je odhrala Liza debele jagode na molku, na dolgo in široko je zatezala družina. In tiho so se odprla vrata sredi molitve in Klara se je zrušila za vrata na kolena. Nihče ni okrenil glave, vsi so vedeli, da je prišla ona, dasiprav je ni nihče klical. „Kteriga si Devica rodila...“ Tiho je molila Klara, prevzeta od blagovesti svetega večera. Vsaj trenutek naj dovolijo nji, izobčenki, da zaužije vsaj trohico te čudovite toplin. Ko so odmolili, se je dvignila Klara prva, stopila h kropilcu, se prekrizala.

„Radosten Božič...“ je rekla tiho, kakor sama sebi.

„Tebi tudi...“ je odvrnilo nekaj glasov, skoro neslišno. In Klara je tiho odšla, kakor je prišla.

Pri svetem Vidu zvoni k polnočnici. In ljudstvo gazi h klicu zvona. Zastavni brkači naprej, za njimi mladinci s plamenicami, za temi mladež, potem



žene, deve in očanci. Drug za drugim stopajo skozi to sveto noč, čudovito tiho noč. Zverjad molči, volčje ne tulijo nocoj, niti burja ne zavija. Skozi noč se pomikajo ognji, v svitu ognja se zibljejo dolge vrste senc. K svetemu Vidu se spenjajo od vseh strani, bakle se ugrezajo v zametih in se znova utrjujejo. In svetišče je odprto, na stečaj. Verniki se priklanjajo do tal in se klope z blagoslovljeno vodo. V glavnem oltarju gore voščence, na obeh straneh plamene lojenice, po sredi v dveh vrstah črvice klopi, po kamenitih tleh bijejo okovani škornji. Desno vrsto klopi posedajo okužani gorjazarji, v prednjo klop se usede živoj, župan pogorski. Okrog njega se posade velemlji zemljaki v opisanih kožuhih. Za temi dedi in gospodarji. Levo stran zasedejo okužane gospodinje in babice. Po sredi stoje mladinke, glave ovite s čemnimi rutami, oblečene v debele volnene kočemačke, nabrana krila visoko izpodrečana, a škornje skoro do kol-

vi, gozdovi in ceste. Veter žvižga kot norčav pastir, snežinke naletavajo, kakor da bi kdo sladkorčke sipal — zabavna stvar za mlade, nerodna stvar za stare kosti. Otroci se kepajo, sankajo pa tudi drsajo, postavljajo snežnega moža. Pravi živčav! Starčki se pa grejejo ob topli peči.

Pa se je očka ljubeznivo obrnil k njej in ji rekel: „Poslušaj, punčka! Vsi letni časi so lepi, zakaj pa je za nas kristjane najlepši zimski čas?“

In ona mu je gladko odgovorila: „Zato, očka, ker se je tudi Jezusček pozimi rodil v bornem hlevčku na slam.“

„Tako je,“ je prtrdil očka. „Pozimi se je Jezusček rodil, sredi najhujšega mraza. Zato so božični prazniki tako verna podoba tistih dni...“

In še so romali spomini uboge žene pod dragi rodni krov. Kako nestrpno so otroci šteli dneve, ki so jih ločili od svete noči! Kako skrbno so nabirali mah za jaslice! Kako pozorno so opazovali očeta, ko je začel postavljati pastirčke, ovčice, voliče in kralje iz jutrove dežele okoli božjega hlevčka! In tedaj — ko je v posodici z oljem blaženo zabrela lučka! Strmeli so vanjo kot v največje čudo sveta. Zdelo se jim je, da je pred njimi oživel vse: Jezusček na slam, sveti Jožef in Marija ter sveti Trije kralji, pastirčki, ovčice in voliči okoli njega...

In še so spomini uboge žene kar vavajali v kraju, kjer ji je tekla zibelka. Vsi so se v domači hišici odprav-

Pismo dr. Rudolfa Klineca

Ob priliki letošnje proslave narodnega praznika 29. oktobra, so udeleženci slavnostne proslave poslali dr. Rudolfo Klinecu zahvalno pismo za njegovo delo, ko se je ob protislovenskem pisanju gosposvetskega župnika Mucherja tako jasno in odločno zavzel za slovenske pravice. Ob tisti priliki je 191 udeležencev: predsednikov domov

in organizacij, duhovnikov, kulturnih ustvarjalcev, vzgojiteljev in drugih uglednih javnih delavcev podpisalo spomenico, ki je bila potem poslana dr. Klinecu v Gorico. Besedilo pisma je Svobodna Slovenija objavila v št. 44 z dne 4. novembra t. l. Pred kratkim pa je predsednik NO g. Miloš Stare prejel odgovor, ki se glasi:

Gorica, 3. decembra 1971.

Spoštovani gospod predsednik N. O.!

Vam in vsem predstavnikom slovenskega javnega življenja v Argentini, ki ste mi poslali tako priskrbeno besede zahvale za moj nastop proti knjigi gosposvetskega župnika g. W. Mucherja, se lepo zahvaljujem. Prosim Vas, tolmačite tudi drugim čustva moje iskrene hvaležnosti.

Priznanje, ki ste mi ga izrekli, me je res razveselilo, zlasti še, ker je prihajalo od tako številnih in uglednih podpisnikov.

V njem gledam vzpodbudo in obvezo, da se tudi v bodoče zavzemam za božje in naravne pravice naših narodnih manjšin v zamejstvu, pa tudi za čast našega naroda.

Medtem ko izražam svoje občudovanje, pa ne samo svoje, za delo, ki ga s toliko postrvovalnostjo in zanosom vršite za skupne narodne in verske ideale, Vas spoštljivo pozdravljam!

Rudolf Klinec

na. Zadaj se gnetejo mladinci, za njimi stoje brkači, kar upognjeni, nekateri se dotikajo z glavami skoro stropa. V vratih je gneča, vse ne more noter.

Zbrana množica se odkreha. Zdajci zacinglja bron in gospod Matevž pristopi k sveti polnočni maši. Tedaj utihne vse. Iz gruče mladenk se izvije počasi hripav glas. Za njim poprime drugi, in tretji se pridruži, četrti, peti — in vsa ženska množica poprime. „Veselijo se ljudje, peršlu je veselje; ana zvezda gori gre proti temu mestu Betlehemu.“ In zdaj poprimejo brkači, zabasirajo — in cerkev se zamaje. Počasi zategujejo, na dolgo in široko, da tem slovesneje počaste prihod Gospodov. In gospod Matevž bere iz debelih bukev svečonočno blagovest, bere in poje v domači besedi, in vsa množica mu pripeva: „V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda...“ Potem polagoma cerkev utihne, vse se zgrne na kolena. In gospod Matevž povzdigne sveti pšenični kruh. Zveličar je rojen, množica utripa ginjena. Sveta tihoča, polnočni sij preveva srca, globlje klone množica. Mašnika ni več pred oltarjem, izginil je, njegovo telo se je pogreznilo k tlom, samo roke se iztezajo visoko, v rokah trpeče sveti kruh. Svetostni mir. Sveče so ugasnile, stene cerkve potonile, stebri se ugreznili in ugreznila se množica. Samo podoba kruha sije iz teme, raste, sveč kakor sonce. Bratstva so se poglobila vase. Rojstvo Resnice. Vsi so si enaki, nihče ni župan med njimi, nihče več zemljak; nihče ni ubog, zemlja je enako dobra vsem, vsem rodi po zaslužnju. Po naseljih ni nikakih razprij več, pod skupnim krovom so družine, vsa živina, velika zadruga, pravo

bratstvo. Maruša je zrušena med verujočo množico. Iz temne dalje vidi Budinovo družino sedeti okrog poprtnjaka. Tako blago zro drug v drugega, tiho žužnajo o samih dobrih delih Klara sedi sredi med njimi, Maruša sama ji reže božični kruh in jo tako blago gleda. In Klara drži v naročju dete, in dete se ozira in vidi same smehljaje, sama radostna obličja. Nad njimi sije blede mesečina in sveta noč poteka v radostnem sijaju. Človeški Blagor je prišel na zemljo.

„Jezusa poziblimo, serce k njemu nagnimo.“ Izmučen, hripav glas se je izvil iz tišine. Budinova Liza je zarežala naprej. In pogreznjena množica se je zdajci vzdramila. Sveče so zamigljale, štiri stene stale tu negibne. „V tej deželi judovski, v tej revni štalci be-
tlehemske!“

Globoki sen je mimo, prišel je svetli sij polnočja. Noč se je nagnila. Čeprav je dan še daleč, vendar so zaslužili njegovo rast. O polnoči se je obrnilo Sonce, iz Sonca se bo izvila vesna, nocoj so zaslužili njen prihod. Slutijo jo in z njo nove brige. Bo li vesna zgodnja, ali se bo zakasnila? Jo bo li še uspavala zima ali jo celo odganjala! Bo seme v zemlji oživel ali bo zamrlo? Nove slutnje, težke brige za nov kruh: — „O, kristjani, sem teci, Jezusu zdaj počivaj, kako nadloga stiska vas.“

Še en pripev, še en poklon božični noči — in verujoča množica se usuje ven in bratstva zagazijo s Svetega Vida. Bakle znova zagore in ognji se utrjujejo nizdol prav ko tedaj o Kresu, ko je bil hrib še Svetovit. Bratstva zagazijo v naselja, tam čakajo novega dne, blagoslovljenega, svetega. Koledniki nastopajo pred kočami, ljudem znače ta sveti božični čas.

Otroški ktiček

Mirko Kunčič:

Jezusček jo je obiskal

Božična pravljica

Nekoč je živela... nekoč je živel... Tako se navadno pravljice začne. Jaz vam ne bom pripovedoval pravljice, zakaj v svetem božičnem času smo. Rojstvo malega Jezusčka ni pravljica, ni bajka, ni legenda, ampak živa, skrivnostna božja resnica, stokrat in tisočkrat izpričana v zgodovini. Tudi zgodba, ki vam jo bom pripovedoval, je vzeta iz resničnega življenja. Seveda se ni zgodilo do zadnje pike vse tako, kot bi bilo posneto iz mojih besedi. Pisatelji imajo pač nemirno žilico in vsak dogodek iz življenja malec olepšajo, nekateri pa tudi ogrdijo, kakršni so pač njihovi smotri in nameni.

Ali je to dobro ali prav, na tem mestu ne bom razpravljati, in tudi vi, prijatelji mladi, si nad tem ne boste belili glave.

Da bom ostal zvest vsaj nekoliko staremu, ustaljenemu pripovedovanju, tudi jaz začel:

Nekoč je živela gospa, žena vaške-

ga učitelja. Dolgo je že od tega. Ko je šla od doma, so ji kruti ljudje hoteli iztrgati Boga iz srca. Dolgo se je upirala, omahovala, nazadnje pa klonila pred posmehljivimi opazkami, če je hotela iti v cerkev. Še ji je od nekdaj daleč sladko pozvanjala na srce materina beseda, ko jo je klicala k molitvi, in dobitljivi očetov glas, ki jo je tako lepo, včasih celo s šaljivimi dodatki učil desetih božjih zapovedi. V tujem okolju je vse to počasi plahnelo v njej. Opustila je popolnoma obiskovanje božjega hrama, kjer bi našla tolažbo in uteho.

Vsako leto, ko so se bližali svetonočni prazniki, rojstvo Odrašenika sveta, pa se je te uboge žene polastil čuden nemir. V njej so se s takšno neugnanostjo prebudili mladostni spomini, da je bila vsa prevzeta od njihove miline. Vse je zmerom znova oživel pred njo. Kako je že bilo? — — Vse je bilo, vse s snegom pokrito: strehe, vrto-

ljali k polnočnici. Samo nadošljivi ded je ostal v zapečju in prebiral jagode rožnega venca. Cerkvica je bila uro hoda od rodne hiše. Do kolen so gazili sneg, ledena sapa jim je brila okoli ušes, nosovi so jim rdeli od mraza — a nihče ni tožil, nihče vzdihoval. Vedeli so: K Jezusčku gredo. On jim bo s svojo ljubeznijo ogrel srca...

Ta klic iz mladosti je ženo vsako leto tako prevzel, da ji ni bilo mar, kaj bodo mislili sosedi o njej; šla je k vsaki polnočnici, da počasti rojstvo malega Jezusčka. Njen mož, čeprav ni bil veren človek, ji ni branil. In tako je vsako leto pri polnočnici stala tam v bližini oltarja in zamaknjeno strmela vanj in v svoje mladostne spomine. Veličastno so zadoneli svetonočni zvonovi, mogočno zabučale orgle, dim dišečega kadila se je dvignil po praznično razsvetljenem prostoru, ubrano je pod zvezdnato nebo zadonela večno lepa svetonočna pesem: Sveta noč, blažena noč... In tudi uboga žena se je pridružila petju s svojim lepim glasom. Solze ganotja so ji kapljale iz oči...

Pa se je zgodilo, kar se prej ali slej zgodi vsakemu, naj bo star ali mlad; uboga žena je zboleva, hudo zboleva. Dobila je pljučnico. Takrat proti tej smrtonosni bolezni še ni bilo zdravila. Mož je upal, obupaval, zdravnik pa zmajeval z glavo, ker je vedel, da ji ni rešitve.

Vprav na sveti večer, ko so po cerkvah oznanjevali rojstvo malega Je-

zusčka, se je dopolnilo. Uboga žena je hropela, se premetavala v hudih telesnih bolečinah po blazini, tipala z onemoglimi prsti predse in v vročinskih blodnjah klicala vse, ki so ji bili kdaj v življenju dragi in ljubi. Le enega se je spomnila šele v zadnjih trenutkih: Jezusčka. V njenih očeh je zasijala svetla luč. Komaj slšno je zabrblljala: „Jezusček, odpusti! Vsako leto sem te obiskala za tvoj rojstni dan, letos pa te ne morem več. Pridi ti k meni!“

In se je zgodilo. Kakor da bi se sonce božje potopilo v njene oči, so ji zasijale. Strmeč predse, morda že v onostranstvo, se ji je iztrgalo iz grla: „On je! On je!“ In glej čudo božje: vse telesne bolečine so bile v trenutku odstranjene. Čez nekaj časa je mirno, vdano, pokojno zatisnila oči. Le še ena solza, sladka solza odrešenja se je potočila po njenem mrtvem licu...

Presunjenemu možu, ki je stal zraven nje in je bil le malo veren, se je v tem trenutku otroško zaupno razodelo: „Res je bil on! Jezusček. Še zadnji trenutek se je spomnil svoje drage zveste prijateljice.“ In od tistega časa je tudi on sprevidel, da so med nehom in zemljo stvari, ki jih samo hladen razum ne more doumeti.

Ta zgodba, prijatelji moji mladi, ni ne žalostna ne vesela; obojega nekaj. Prihodnjič kdaj vam bom povedal kaj vselega, zabavnega, zakaj smeh je za mlade ljudi prav tako zdrav kot mleko in kruh. Na svidenje in blagoslovljen božič!

VINKO BRUMEN

GREHI IN GREŠNIKI

1. Za konec preteklega in v prvi tretjini tega stoletja je deloval v Göttingenu in nato v nemškem Freiburgu mož, ki se je pisal Edmund Husserl. Bil je vseučiliški profesor filozofije in eden velikih zastopnikov filozofije v našem času. Utemeljil je takozvano fenomenologijo kot posebno filozofsko smer ali šolo in kot posebno filozofsko metodo.

Edmund Husserl je bil učenec dunajskega profesorja Franza Brentana. Ta pa je med drugimi imel za učenca Alexisa Meinonga, poznejšega profesorja filozofije na graški univerzi, ki je ustanovil fenomenološki sorodno filozofsko šolo in jo imenoval predmetno teorijo. Meinongov učenec je bil v Gradcu Fr. Veber; ta je predmetno teorijo prinesel s seboj v Ljubljano ter jo tu razvijal in presegal. Pri tem je bil moj profesor filozofije. Še pred njim je bil Meinongov učenec tudi moj ljubljanski profesor pedagogike Karel Ozvald, ki je razen tega zelo bral in cenil Maxa Schelerja, kateri je bil, četudi ne naravnost, vendar nekaj učenec Husserlov.

Nič posebnega ni tedaj, če je, čeprav po ovinkih, celo do mene prišla fenomenološka smer, morda manj kot filozofija, bolj pa kot filozofska metoda. Husserl je namreč učil, da naj filozofija skuša stvarnost videti in študirati tako, kakor se nam ta daje. Naj skuša odmisli (ne zanikati, le „dati v oklepaj“) vse drugo: dejstva, da ta stvarnost v resnici eksistira in kje eksistira, lastno osebno prizadetost, vplive dotedanjega vedenja, izročil, nazorov. Zazreti naj se skuša le v bistvo stvari in tega čim stvarneje pregledati in spoznati. Seveda, s Husserlom ali proti njemu, v tem ni vsa filozofija. Marsikdaj pa je najprej to potrebno.

2. V skupnostih, kakršna je naša izseljenska skupnost, ki jih označujeta številčna majhnost in huda ideologiziranost, kjer se vsi med seboj poznamo in se bojimo za ideološko čistost, ko nam prečesto več pomeni preteklost kot pa sedanost, je tvegano karkoli izreči ali napisati: vedno se bo kdo čutil prizadetega v svoj osebni ali v svojem prepiranju. Marsikdaj so to celo ljudje, na katere ne samo ne mislimo, marveč niti ne moremo razumeti, zakaj naj bi prav oni bili prizadeti. Ni se mi malokrat zgodilo, da me je kdo ustavil na cesti in me naravnost vprašal, če sem s tistim ali onim mislil morda njega. Čeprav navadno v svojih pisanjih nikogar naravnost ne apostrofiram, je res marsikdaj bilo kako dejanje ali kaka beseda, kar mi je razmišljanje sprožilo.

A niti enkrat me ni ustavil kdo, ki bi vsaj tako bil povod mojemu pisanju. Vsakokrat je bil kdo, ki nanj niti mislil nisem, in sem se čudil, kako je mogel v pisanju najti sebe. Vsakdo pač sebe najbolj pozna, bolje gotovo, kakor ga morem poznati jaz. Ali ni morda v vprašanju izpoved nečesa, česar jaz sploh ne bi mogel odkriti? Ali ni marsikdo od teh podobnih tistemu psihanalitiku, ki je drugega srečal na stopnicah in, ko ga je pozdravil z „dober dan“, se je začel mučiti z vprašanjem: „Kaj, vraga, mi je hotel s tem reči?“ Kako bi se moglo drugače razložiti, da kdo sliši in bere, kar ni bilo izrečeno ne napisano? To se dogaja, ker išče in pričakuje, da bo povedano, kar želi, da bi bilo, potem pa se mu hoče zdeti, da je zares bilo povedano, in končno verjame, da je bilo.

3. Prav zaradi tega, ker človek v naši skupnosti z vsakim gibom lahko koga zadene, ko to najmanj hoče, je med nami težko o čemerkoli razpravljati. Potrebno pa je. Vsaka skupnost je prav tako kot vsak posameznik, dokler je živa, neprestano izpostavljena nalogam in problemom, ki jih mora reševati. Često dela to le praktično ali empirično in jih rešuje bolj ali manj dobro. Vsaj redno in stalno pa tako ne more in ne sme delati. Da more najti pravilne rešitve in jih lahko poizkusi ostvariti, jih mora najprej še tudi čisto teoretsko preštudirati.

Kako naj to storimo med nami, kjer se zdi, da nekateri kar čakajo, kdaj bo odhod prišel sunek ali vsaj dozdevek sunka, kateremu se bodo mogli odzvati s krikom? Podobni so tistim precej dozorelim in bolj ali manj histeričnim ženskam, ki se v kolektivih spravljajo v gnečo, da prestrežejo kak neroden ali neogiben gib in se morejo znesti nad slučajnim povzročiteljem in obrniti pozornost nase. Ljudje, ki ne znajo s pozitivnim delom obrniti pozornost nase, jo iščejo z izzivanjem in odkrivanjem škandalov.

V takih okoliščinah je še dvakrat (in večkrat) potrebno, da skušamo v govorjenju in pisanju razpravljati res le o stvareh, pojavih, dejstvih, dejanjih in podobnem, povsem pa puščamo ob strani vsako osebno zadevanje. Konkretno: odmisli ti je treba vedno, kdo je dejal ali storil to, kar presojamo, pa tudi, koliko se to tiče nas samih, če se tiče.

Če se pa nekdo sam oglasi in pokaže nase, je to njegova stvar. Predstavimo si samo, da bi duhovnik na prižnici govoril, npr., o šesti božji za-

povedi in označil neka dejanja kot grešna! Če bi se po tem kdo oglašil in dejal, da je pridigar meril nanj, ni krivda pridigarjeva, da je greh postal očiten. V tem je nekaka javna izpoved. Ko bi le bila tudi začetek spreobrnitve!

4. Če se hočemo razpisati, npr., o zavisti, ki je je toliko med nami, se moramo res zazreti le v bistvo zavisti ter spregovoriti le o njej: povedati, da je grehota in zakaj je to. Ni pa potrebno in ne primerno, da s prstom pokažemo na kogar koli, ki ga zavist morda še posebno razžira. To je sorazmerno lahko tudi zaradi tega, ker med nami ni samo en zavistnež. Čeprav nam je morda kdo še posebej obrnil pozornost na svojo zavist, ki je kar puhtela iz njega, čeprav smo se res zaradi tega posvetili razčlembi in presoji zavisti ter njenega vpliva na skupnost, moremo in s vsi pravico smemo govoriti o „naši“ zavisti in njeni škodljivosti. To ni le kak govorniški izraz. Saj gre za zavist, ki smo jo našli v naši skupnosti, pri tem udu več, pri onem manj, in ki moti zdravo sožitje. Ko smo odmisli morebitnega resničnega pobudnika in se skušali izogniti zadetju osebne občutljivosti, moremo zavist kot tako tudi pravilneje opisati in presoditi.

Če dejstva v resnici presojamo tako, da odmislimo vsak osebni ozir, na druge in nase, se moremo izogniti tudi padcu v takomenovano zulufafsko moralo. Neki misijonar, ki je Zulufakra poučeval v krščanski veri, se je hotel prepričati, kaj in koliko je učenec razumel. Vprašal ga je: „Ali zdaj veš, kaj je zlo?“ Vprašanec je odgovoril: „Če mi sosed ukrade ženo.“ „In kaj je dobro?“ je nadaljeval misijonar. „Če jaz ugrabim ženo sosedu,“ se je odrezal Zulufaker.

Ni treba daleč iti, da najdemo primere take zulufafske morale, ko se sodi in obsoja nekaj, kadar so to storili drugi, se pa celo zagovarja, kadar je nekdo sam to zagrešil. Ali pa se vsaj najdejo vsi mogoči olajševalni razlogi v drugem, le obtežilni pa v prvem primeru. Čeprav sodimo isti pojav, smo mnenja, da če dva isto delata, isto ni več isto, kakor pravi pregovor. Svojo sodbo spregamo po vzorcu, ki ga je posrečeno postavil B. Russell in ga prosto slovenim takole: Jaz sem odkrit, ti si nevljuden, on je nesramen.

Marsikdaj pa ne vednotimo le različno iste pojave, marveč pripisujemo sebi in drugim lastnosti in dejanja, ki zaslužijo različno vrednotenje. Tedaj bi

Tudi ZBORNİK SVOBODNE SLOVENIJE 1970 vzbuja navdušenje pri vseh, ki so si ga že nabavili. Pohvale nad to bogato knjigo se vedno ponavljajo. To ni čudno, ko je na 328 straneh že tradicionalnega velikega formata toliko zanimive vsebine, da bo vsak bralec našel članke, razprave, poročila ali spis, ki ga bo posebej zanimal. Naj bo bralec zgodovinar ali znanstvenik, pesnik ali pisatelj, gornik ali umetnik, javni delavec ali ljubitelj narave. Poleg 328 strani ima ZBORNİK tudi številne ilustracije in še gorniško in umetniško prilogo.

Noben Slovenec, ki duhovne vrednote ceni in mu je pri srcu ustvarjalnost slovenskih izseljencev, ne more biti brezbrizen do te knjige.

Cena v Argentini je 2.800 pesov za izvod (po pošti 3.000 pesov). V Severni Ameriki in Kanadi je prodajna cena 6 dolarjev, v ostalih državah pa šestim dolarjem odgovarjajoči znesek.

V Argentini je ZBORNİK na razpolago v Slovenski hiši in v vseh slovenskih domovih v Buenos Airesu. V Mendoza pri Rudolfu Hirscheggerju in v Bariločah pri dr. Vojku Arku.

Tri vogale in še kaj

K božičnici slovenskih mater in žena

Koliko je bilo slovenskih kulturnih, prosvetnih in drugih prireditelj, predavaj, sej in sestankov v naših domovih v tem letu, ki nam odмира, ne vem, vendar si upam trditi, da smo verjetno tako številčno kot kvalitetno odnesli rekord med vsem drugimi emigrantskimi narodnostmi v Argentini.

Svobodna Slovenija je poročala o vseh teh naših prireditvah. Nekatera

se spregatev lahko glasila: Jaz imam prav, ti se motiš, on je baraba. V tem primeru bi se moral postaviti v oklepaj presojevalec sam, ker naravno ni zrel, da bi smel in mogel kaj presojati.

Zavist, prepirljivost, zahrbtnost, obrekovanje, podtikanje, osebni napadi in podobne „čednosti“ so to, kar so, naj jih odkrijemo pri komer koli, četudi pri sebi. In kot také jih moramo presojati v vsakem primeru. To se pravi odmisli ali dati v oklepaj vse osebne ozire.

5. Stvar je, da na kratko povzamemo, v tem, da moramo vedno presojati le stvari, le nazore in dejanja kot take. Važno je, kaj je prav in kaj ni, kaj je resnica in kaj zmota, kaj dobro in kaj zabloda. Saj se moramo truditi za pravo, resnično in dobro, ogibati pa se krivice, zmotnega in zlega. A potrpeti moramo z ljudmi, kakor morajo drugi z nami, ker ni vse popolno in tako, kakor bi moralo biti, kar delamo in dosežemo. Ko moramo tedaj nekaj grajati, grajammo vedno le krivo, a bodimo obzirni do krivcev! Če se sami oglašajo, je njihova stvar. Ni pa samo njihova stvar, če ne izpovedujejo svojih grehov, marveč drugim očitajo ali celo podtikajo grehe, morda celo lastne, če ne znajo v odgovoru odmisli lastne osebe, še manj osebe drugih.

poročila so bila kratka, druga obširnija — to je bilo pač odvisno od prora v listu pa tudi od razpoloženja poročevalcev. Mislim, da mi nihče ne bo zameril, če naglašam, da smo pri teh številnih prireditvah pogostokrat nekaj kar brez omeje obšli: tiho, skoraj nevidno, neslišno, požrtvovalno delo naših žena in deklet. Niso te marljive gospe same po več ur, večkrat celo po več dni pripravljale v kuhinjah jedila in tudi same žrtvovalce pecivo in počice za goste. Ali se je kdaj kak gost spomnil, da bi šel pozdravit te nesebične sodelavke naših prireditev? Po skrbni in bogati postrežbi so gostje odšli — žene in dekleta so pa ostale. Njihovo delo še ni bilo končano. Morale so v kuhinji še vse pomiti in pospraviti tudi v dvoranah mize, za katerimi so gostje sedeli. Pa naj kdo reče, če ni res, da tudi pri teh naših prireditvah slovenska žena ne podpira — tri vogale...

V teh dneh pred božičem imajo slovenske matere tudi doma polne roke dela. Pišejo voščila, prihajajo obiski, pripraviti je treba božična jedila, in še polno drugih drobnih opravkov imajo. Marsikatera slovenska žena te dni obično osamljene rojake in jim s svojo samaritansko ljubeznijo in dobroto olajša telesne in duševne bolečine. Vsem slovenskim materam in ženam pa te dni uhajajo spomini v tiste daljine, daljne čase, ko so v krogu svojih dragih doživljale vso lepoto nekdanjih prelepih božičnih običajev v domovini...

Da v duhu vsaj nekoliko približamo preteklost s sedanostjo, bo Zveza slovenskih mater in žena na dan sv. Štefana v nedeljo, 26. decembra ob petih popoldne v sanmartinskem domu priredila skupno božičnico. Vse rojakinje in vsi rojaki iskreno dobrodošli!

dr. Rudolf Hanželč

1

Težave mladostnikov

V prejšnjem sestavku smo le na splošno in kratko govorili o težavah, v katerih živi današnja mladina in o njih vzrokih. Teh je mnogo. Poglavitne so: globoka sprememba v mišljenju in življenju današnje družine, kvarni vplivi sodobnih občevalnih sredstev: radio, TV, revije, zabave itd., vzgojna odsotnost države, šole in Cerkve. Zlasti pomanjkanje svojskega dela in vpliva slednje povzroča usodne posledice vseh povesod.

Nadrobneje smo nato govorili, čeprav le površno, o spremembah mišljenja in življenja v veliki večini današnjih družin. Silno raste število družin, ki se skoro povsem zgubljajo le v materialnih skrbih in opuščajo svoje najvažnejše, to je vzgojno poslanstvo; otrok raste zapuščen; zato se čuti nezadovoljnega, postaja nezaupen, nesiguren, zagrenjen z občutjem manjvrednosti in nepomembnosti, brez čuta dolžnosti in odgovornosti, brez veselja do življenja. In dušeslovje rado poudarja, da je le vesel človek sposoben za vse razen za slabo, nevesel in zagrenjen pa da je sposoben za vse razen za dobro. Tako le težko uboga, se upira, se težko vzvi v sodelovanje z družino in bo po vsej tej mladosti tudi pozneje nesposoben za lepo vraščanje in sodelovanje v širši družbi.

Te mladostne težave se v največji meri pojavijo šele v puberteti, v dobi dozorevanja. Ko danes toliko govorimo in pišemo o težavah z današnjo mladino, mislimo predvsem na mladostni-

ka; zato naj bo ta članek o njem nekoliko obsežnejši, da ga bomo tem lažje razumeli, kljub vsemu spoštovali, ljubili, z njim potrpe in mu pomagali po najboljših močeh.

Že po naravi, to se pravi že radi svojega telesnega, pa še bolj radi svojega duševnega zorenja je mladostnik čutil vedno, pa naj je bil še tako dober, težave, notranje in zunanje napevosti, nesigurnost, je bil radi tega neraven, občutljiv, nezaupen, morda celo trpek v besedi in vedenju celo do svojih najdražjih; saj je moral v nekaj letih rešiti najvišje število najtežjih problemov za vse svoje prihodnje življenje: problem svobode in neodvisnosti, problem rasti v lepo osebnost, problem vključitve v družabno življenje, problem mlade ljubezni, problem vsakega življenja. Torej že po naravi težav več kot dovolj. In če v njih ni prejemal razumevalače opore in jasnih smernic, če je naletaval nasprotno na nerazumevanje, zapuščenost, še več, če je okolje v njem prebujalo še nove probleme in ga polnilo z zmotnimi, duha celo razkrajajočimi idejami in vplivi, kdo se bo čudil, če ta mlad človek tako lahko pade v pesimizem, v zagrenjenost, viharno upornost, celo v sovraštvo, nasilnost. In to tem bolj, čim bolj zapuščen je doraščal, čim bolj brez veselja in ljubezni, čim bolj je prišel pod vpliv razkrajajočih idej, čim manj je bilo v njem resničnih, mladega človeka vedno rešujočih lepih idej.

1. Problem svobode in avtoritete. Be-

seda: svoboda, neodvisnost je vedno o-mamljala mladostnika, ga napolnjevala s samozavestjo. V njem se prebudi, četo se tega niti ne zavé, neko nezaupanje do tistih, ki so doslej zanj pomenili avtoriteto, nezaupanje do vsega, kar bi ga po njegovi misli moglo kakorkoli ovirati na njegovi poti v svobodo. Ta notranji odpor nehoče kaže tudi na zunanjsi, da se včasih upre, postane trmast, si želi izhod ne da bi vprašal in povedal za koliko časa in kam, da hrani zase to ali ono „skrivnost“ in še na sto drugih načinov. To ravnanje še ni nujno neka sistematična, premišljena upornost; je navadno pri lepo vzgojenem dobrem mladostniku le izraz ljubosumnega varovanja želje po svobodi, želje, ki je nekaj naravnega, lepega, opravičenega, celo nujnega za zdrav razvoj; saj mladostnik mora zoreti za svobodo.

Potrebno je mladostniku zlasti p-jasneti pojme svobode, da svoboda, temelj zunanje neodvisnosti in svobodnosti ni v tem, da lahko dela, kar hoče in gre kamor se mu poljubi, ampak da je svoboda predvsem v notranji sposobnosti in voljnosti se ravnati vsepovedno po vesti, spoštovati najvišje človečanske vrtenote zasebnega in družbenega življenja in jim ostati zvest zasebno in javno in to kljub vsem mogočim zunanjim in notranjim težavam in oviram; da je le tak in tako notranje svoboden človek sposoben in dorastel tudi za zunanjo svobodo in da je ta brez notranje lahko le pot v vsemogoče poraze, padce in najbolj ponižujoče suženosti. A o tem bo morda nadrobneje govoril kak poseben prispevek. Za danes si le nekoliko bližje ogledjmo težave, ki jih ima mladostnik z javlja-

njem te želje po svobodi, nedovisnosti, da ga bomo tem lažje razumeli.

Mlad človek sam čuti, da notranje še ni svoboden, da je še nedograjen, neustaljen, često igrača trenutnih razpoloženj in zunanjih vplivov, da je poln nasprotij: v sebi nosi velike načrte in upe, kako bo svoboden v svojem življenju vse reformiral in lepšal, a se na poslansvo ne pripravlja z resnim delom, s samovzgojo, nasprotno, se istočasno predaja brezpomembnim lahkotnim stvarem, brezmiselnim krogom, se predaja komodnosti, zabavam, celo napakam, zablodam, zapravlja mladost in nje sile za prazen nih in postaja tako sužen v sebi in družbi. Prav radi te notranje razklanosti in nesigurnosti, ki je za nobeno ceno noče priznati, in jo hoče na zunanji prikriti, se trudi, da dá sebi čim višjo pomembnost, to morda s cigareto, z dolgimi lasmi ali neobritim obrazom, z načinom hoje, kretenjem in gestikulacij, z ostrimi napadi in obsodbami starejših, malo ali nič vzgojeni morda z litrom ali celo razuzdanostjo vsake vrste.

Sam čuti, da radi tega postaja tudi zunanje čudak, čuti, da je potreben opore, a zopet jo išče ne tam, kjer bi jo zares lahko prejel, pri starejših urejenih osebnostih (boji se za svojo svobodo), ampak pri sebi enakih, pri za njegovo svobodnost nenevarnih, pri kakem prijatelju, ali športniku, ki ga občuduje zaradi njegovih športnih uspehov, pri kakem hipi-pevcu, pri kaki osebi, ki mu je vsaj za trenutek postala ideal radi svoje telesne moči in rasti, poguma, drznosti; to osebo posnema zunanje, da bi dal tako sebi notranje in zunanje viden moči in pomembnosti.

Modri starši se temu nedozorelemu

ravnanju ne bodo posmehovali, še manj se bodo spustili s pubertetnikom v ostre debate, ker bi samo še bolj od-tujile otroka in ga vrgle še močnejše pod vpliv nedograjenih; njegovo ravnanje bodo spoštovali, ker je pač izraz lepega in važnega hotenja. Z razumevanjem mu bodo slikali, v čem je prava svoboda, v čem je priprava nanjo, kako naj izrabi mladostno dobo, da bo zares dosegel notranjo svobodo lepo zgrajene osebnosti in bo tako vreden in sposoben za koristno zunanjo svobodo.

Morda bo kdaj napetost med starši in mladostnikom kljub dobri volji vseh, rasla radi napačne razlage kake besede, ravnanja, zlasti kar često mlad človek ne najde primerne besede, se pre-nagli, ravna za starše na težko razumljiv in sprejemljiv način. Zato naj še dodanemo nekaj možnih oblik takih razgovorov, da bodo starši nanje tem bolj pripravljeni in radi njih malo presenečeni.

V razgovoru se mladostnik rad predaja bolj fantaziji kot realnosti, zlasti prepričati, da ima samo on prav, da se vsi motijo, da je nezmožen le on; se razgreje zlasti ko sluti, da nima prav in z ognjem mnogih besed hoče prepričati zlasti sebe, da se ne moti. Vodi ga najbolj želja zmagati kot iskalci resnice ali jo celo priznati in sprejeti, zlasti če bi zahtevala, da spremeni svoje dosedanje nazore in sprejme družbo, v katero je zahajal, in celo sprejme nazore tistih, ki jih je odklanjal in morda celo sovražil. Pač se ne zaveda, da je vprav v tej absolutni pripravljenosti in sposobnosti sprejeti resnico do njenih zadnjih posledkov dokaz resnične avtentičnosti in svobode, notranje in tudi zunanje. (Dalje prihodnjič)

Náš dom v San Justu

poklanja vsem članom in prijateljem v sklopu 15. obletnice
v veliki dvorani — na sam božični dan, 25. decembra — ob 17

SLOVENSKO BOŽIČNICO

z vmesno, prvič predvajano božično igro

R. Brasa:

TRIJE MODRI

V priredbi Kulturnega odseka in
sanhuškega odseka Zveze žena in mater.

Režija: I. Oven

Glasba: S. Lipušček

Scena: T. Oblak

Prispevkj prostovoljni

Najlepše doživete božične praznike in veliko božjega blagoslova
v novem letu vošči članom, vlagateljem in vsem rojakom

KREDITNA ZADRUGA "SLOGA" Z. Z. O. Z.

Dartolomé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

Veliko božjega blagoslova v božičnih praznikih
in mnogo uspehov v novem letu 1972
želi vsem rojakom

SLOVENSKO KERAMIČNO PODJETJE**CACES**

Pedro Molina 140

San José - Guaymallen

Mendoza

ELAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN USPEŠNO NOVO LETO ŽELI
ROJAKOM ŠIROM ARGENTINE IZ DEŽELE NAHUEL HUAPIA
BARILOCHE

FOTO TRIGLAV

VSEM SVOJIM GOSTOM, PRIJATELJEM IN ZNANECM ŽELIMO
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER SREČNO IN VESELO
NOVO LETO 1972!

HOTEL BLED - HOTEL DANIELA

Roma - Rim, via S. Croce in Gerusalemme 40

Lastnik: V. LEVSTIK

RIFA ZA IZDAJO SLOVENSKIH ŠOLSKIH KNJIG

ki bi se morala vršiti s prvim žrebanjem državne loterije v januarju
1972, je zaradi tehničnih ovir preložena na 28. april 1972.

Glavni dobiček je

stereofonični kombinado

Uvedena pa je tolažilna nagrada, katere dobiček je električni mešalnik
za prvo žrebanje v januarju in bo srečni dobitnik igral naprej za
glavni dobiček.

V Slovenskem domu v San Martinu

bo na Silvestrovo, 31. decembra

SILVESTROVANJE

s sodelovanjem priljubljenega orkestra
"PLANIKA"

Začetek ob 21

V Slovenskem domu v San Martinu**RAZSTAVA SLIK**

slikarjev g. IVANA BUKOVCA in g. ANDREJA MAKEKA

Začetek z uvodno besedo g. Franca Papeža v nedeljo, 26. decembra,
ob 10. — Razstava bo odprta ves dan do 21.

Slovenski dom v Carapachayu

vošči vsem rojakom blagoslovljen božič in vso srečo
v novem letu 1972

26. decembra, na Štefanovo, popoldne pripravlja naša mladina

DRUŽABNO PRIREDITEV

za staro in mlado. — Vabljeni!

31. decembra, na Silvestrovo, pa vabimo na

VESELO SILVESTROVANJE**DRUŠTVENI OGLASNIK**

Deseta otroška kolonija odpotuje iz
Buenos Airesa v ponedeljek, 27. t. m.
ob 22.20 z vlakom Sierranoche štev. 15
(voz št. 33). Otroci naj se zbero na
postaji Bm. Mitre v Retiru ob 21. Vse
prosimo, da poravnajo razliko vsaj do
23. t. m. v pisarni Zedinjene Slovenije.
Slovenska oddaja na Radio Pueblo
bo na božič ob 22 zvečer. Ne pozabite
Seminar učiteljev. Izvršili smo na-
slednjo spremembo: vršil se bo v Slo-
venski hiši dne 27. 28. in 29. decem-
bra. Prvi del: Debata in razvedrilo (za-
četek ob 15); drugi del se začne ob
19.30 s predavanji, ki bodo dne: 27. de-
cembra: g. F. Šodja „Namen in cilj
slovenske šole; dne 28. decembra: ga.
Batagelj Marijana, gđc. Markez Mija,
ga. Bukovec Majda „Program sloven-
skih šol“ (snov, metodika); dne 29. de-
cembra: ga. Kralj Anica, g. Rant Pav-
le „Šola - družina - skupnost“. — K
prvemu delu izrečno vabimo vse uči-
telje in vaditelje slovenskih šol, k pre-
davanjem zvečer pa vse rojake, ki jih
ta vprašanja zanimajo in bi radi s svo-
jimi mislimi in predlogi doprinesli svoj
delež k njih reševanju.

31. decembra na

PRISTAVI

SILVESTROVANJE**SLOVENSKI BOŽIČ
v Slomškovem domu**

na sveti dan, 25. decembra ob 19
(ob sedmih zvečer) slovesna bo-
žična sveta maša

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

Zahtevajte določitev ure na
telefonu 49-5855
C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17 do 20

JAVNI NOTAR

**FRANCISCO RAUL
CASCANTE**

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

**Dr. Tone Žužek
ADVOKAT**

Uradije od 17.30 do 19.30.
Ponedeljek, sredo, petek

Lavalle 2331, p. 5. of. 10
T. E. 47-4852

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare

Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Correo
Argentino
Central (B)

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 1.086.173

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1971:
za Argentino \$ 3.500.—. Pri pošiljanju
po pošti \$ 3.600.—. — ZDA in Kanada
13 USA dolarjev; za Evropo pa 15
USA dolarjev za pošiljanje z avionsko
pošto. — Evropa, ZDA in Kanada za
pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.
Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estado,
Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7212

Slovenski dom

LIGA ŽENA MATI
v San Martinu

ZVEZA SLOVENSKIH
MATER IN ŽENA

vabijo prav vse matere in žene iz vseh domov, da se skupaj s svojimi
možmi ter sinovi in hčerami udeležijo

VELIKE BOŽIČNICE

ki bo v nedeljo, na praznik sv. Štefana, 26. decembra, ob 17 v dvorani
Slovenskega doma v San Martinu.

Lep in pester spored. Nato pogostitev vseh navzočih. — Prostovoljna
vstopnina se bo porabila za podpore potrebnim rojakom v sanmartin-
skem okolišu.

Da bi novorojeno betlehemsko Dete razlilo svojo milost in
blagoslov na vse rojake
želi

BIVEGRO

mizarska delavnica

Rep. de Chile 3036

T. E. 651-3452

San Justo

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nam
je v domovini umrla naša dobra mama, stara mama in babica

Marija Petek roj. Bevc

Maša zadušnica je bila v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi,
kamor je pokojnica skozi deset let vsak dan redno prihajala k sv.
maši in k obhajilu.

Rafolče, Jesenice, San Justo, Palomar, Slovenska vas v Lanusu.

Družine: Petek, Urbanija, Krajnik, Zazula, Capuder

Odšel je od nas moj dragi mož, ljubljani oče, stari oče in stric,
gospod

Stane S. Bitenc

Po dolgi in težki bolezni smo njegovo telo položili k večnemu
počitku na moronskem pokopališču v nedeljo, 19. decembra.

Prosimo, da se ga z nami spominjate v molitvah.

Ko se zahvaljujemo vsem rojakom, sosedom in vsem podjetjem
za izraze naklonjenosti, se še posebej najiskreneje zahvaljujemo msgr.
Oreharju za pogrebno mašo in vodstvo pogreba ter Mihi Benedičiču
za pretresljive besede ob grobu.

Zena Gioconda roj. Cyranski,

Otroci: Stana, Andrej, Bara, Miha, Marko, Tomaž
Peter in Pavel, nečak Janez in vse ostalo
sorodstvo.

Buenos Aires, 20. decembra 1971.

Končal je svojo bojno pot, kateri je bil do konca zvest, naš
soborec in prijatelj

Stane S. Bitenc

Njegova zemlja pot se je končala na moronskem pokopališču
v nedeljo, 19. decembra. Njegova žrtev, smisel zanje in upanje v lepšo
bodočnost slovenskega naroda so ostale med nami.

Počivaj v miru in hvala Ti za vse dobro.

Zveza slovenskih protikomunističnih borcev
Buenos Aires

Buenos Aires, 20. decembra 1971.

NAJLEPŠE BOŽIČNO ALI NOVOLETNO DARILLO JE**LEPA PESEM NA LEPI PLOŠČI****Oktet "IVAN CANKAR"**

je vse to pripravil za Vas.